

משנה - הוריות - רמב"ם

[פרק א](#)

[פרק ב](#)

[פרק ג](#)

[א](#)

[פרק](#)

[פרק א - משנה א](#)

הקדמת הרמב"ם להוריות

הורו בית דין לעבור על אחת מכל מצות וכו': ענין ההוראה שעליה יתחייבו ב"ד שיאמרו לעם מותרים אתם לעשות דבר פלוני: ואמרו ועשה שוגג על פיהם לפי שאם היה שוגג שלא על פיהם חייב קרבן כגון שהורו שחלב הקרב מותר אם נתכוין לאכול חלב הקרב ואכלו על פיהם אינו חייב קרבן אבל אם נתכוין לאכול שומן ואכל חלב הקרב חייב קרבן לפי שלא אכלו בשביל שהתירוהו ב"ד אבל כשאכל על פיהם אינו חייב כלום ואפ"י היו מעשיו עם מעשיהם ביחד או לפני מעשיהם וכן אם עשה ולא עשו הם כלום היה פטור לענין שהקדמנו מדאמרינן מעשה תלוי בקהל והוראה בב"ד ומשנה זו רבי יהודה היא דסבר שיחיד שעשה בהוראת ב"ד פטור אבל רבנן סברי יחיד שעשה בהוראת ב"ד חייב עד שיהיו רוב יושבי ארץ ישראל עושים על פיהם ואותה שעה יהיו העושים פטורין וב"ד חייבין בקרבן כמו שביארנו. ויושבי ארץ ישראל אלו הם כמו שכתוב וכל ישראל עמו מלבא חמת עד נחל מצרים ר"ל שאותם שהם במקום זה הם

כל ישראל ואין משגיחין לאשר הם חוץ לארץ : וזה שידע שטעו ועשה על פיהם שאמר בכאן שהוא חייב כלומר חייב בקרבן יש להקשות עליו וזה כי הואיל שידע שטעו ועשה מזיד הוא והמזיד אינו חייב קרבן ופירוק קושיא זו כמו שבארנו שהוא שגג במה שאמר יתברך על פי התורה אשר יורוך וחשב שראוי לעשות על פיהם ואפי' טעו וידע בטעותן ולפיכך עשה על פיהם ואע"פ שהיה יודע שטעו ולפיכך חייב קרבן יחיד ולא יצטרף לאשר עשו שגגה ואפילו על פיהם : ואמרו התולה בעצמו ואפילו לא היה ברור אצלו שטעו אלא שאין דרכו שיעשה על הוראתם אלא הטוב בעיניו וג"כ לא נתברר אצלו בטולו ונשאר הדבר אצלו כאילו לא הורו אם עשה חייב :

פרק א - משנה ב

הורו בית דין וידעו שטעו וכו' : ר"ש פוטר לזה שעשה מן הקרבן לפי שהיתה הוראה שפשטה ברוב הציבור וזה שעשה בכלל רוב ציבור מה שעשה : ור"א אומר ספק לפי שהיה לו לשאול וכאילו הוא אצלו ספק כמו שאכל ואינו יודע אם חלב אם שומן אכל שאינו חייב אלא אשם תלוי כמו שיתבאר עיקר זה בראשון מכריתות ולפיכך מי שעשה אחר שנודע לו מביא אשם תלוי ונתבאר בתלמוד שר"א מכריע : אחר כן אמר שספק לדעת ר"א הוא מי שישב בביתו ולפיכך הוא חייב באשם תלוי אבל ההולך בדרך אינו חייב כלום לדברי הכל : ומחלוקת ר"ע ובן עזאי הוא במי שטרח לצאת בדרך ואינו הולך עכשיו אבל הוא יוצא לדרך ועשה ר"ע סבר להתעסקו בצרכי הדרך אינו יכול לשאול וכאילו הוא במדינת הים ובן עזאי אומר הואיל והוא בעיר מאי שנא מן היושב בביתו. והלכה כר"א וכר"ע :

פרק א - משנה ג

הורו בית דין לעקור את כל הגוף וכו' : אין ב"ד חייב קרבן ויהיו העושים על פיהם פטורין עד שהיה הדבר שטעו בו דבר שאין הצדוקין מודים בו אבל אם הוא מבואר כל כך שמודים בו הצדוקין ב"ד פטורין לפי שלא נקרא טעות אבל הוא שכחה והוא ענין אמרם ז"ל קרי בי רב הוא אמרינן ליה ויהיה כל מי שעשה כפי שכחתם חייב קרבן יחיד כמו שהקדמנו : ושומרת יום כנגד יום כבר בארנוהו בראש מגילה ועוד יתבאר דיניהם

בנדה ובזבים והמשיל טעותם בה שיאמרו לא תהיה שומרת יום כנגד יום אלא אם ראתה דם ביום אבל בלילה לא לפי שהזבה לא תהיה זבה עד שתראה הדם ג' ימים ויטעו הם ויאמרו ביום ממש שהוא מבקר ועד ערב של כל יום לפי שנאמר ימי זובה וכשיטעו בזה השיעור ובעלו רוב הקהל נשותיהם רואות דם בלילה באותה שעה יהיו חייבין פר העלם : וכן בשבת שיאמרו המוציא בלבד חייב לפי שנא' אל יצא איש ממקומו אבל כשהושיט או זרק לא : וכן ג"כ בעבודת כוכבים שיאמרו המשתחוה הוא שהוא חייב שנאמר לא תשתחוה לאל אחר וענין השתחויה שיפשוט ידיו ורגליו על הארץ אבל אם השתחוה לעבודת כוכבים בלא פישוט ידים ורגלים אינה השתחויה. הנה כשיהיה הטעות בדמות אלה הדברים אז הם מביאין קרבן והעושים על פיהם פטורים אבל כששכחו מקרא ממה שכתוב בתורה או דבר שיש לו סמך גדול במקרא הם פטורים והעושים על פיהם חייבים וזהו אמרו עד שיורו בדבר שאין הצדוקין מודין בו :

פרק א - משנה ד

הורו בית דין וידע אחד מהן שטעה וכו' : מופלא של ב"ד הוא ראש ישיבה ואפילו היה מניינם שלם רוצה לומר שבעים וא' : ואמרו בשגגת ב"ד והיה אם מעיני העדה וגוי ואמרו בב"ד ושפטו העדה וכבר בארנו בסנהדרין שאלה הנזכרים כולם אינם ראויים להוראה בסנהדרין לפי שנאמר במשה והתיצבו שם עמך ולמדנו בפ"י פסוק זה עמך בדומין לך כלומר מיוחסין : וזקן שלא ראה בנים אינו כשר לדיני נפשות לפי שהוא אכזרי ולא ירחם על בני אדם לפי שאינו יודע אהבת הבנים ואנו צריכים להסכמת כולם על ההוראה שנאמר ואם כל עדת ישראל ישגו :

הורו בית דין שוגגין ועשו כל הקהל וכו' : כבר בארתי בהקדמת מסכת זו שעל שגגת ע"כ קהל מביא פר לעולה ושעיר לחטאת ויחיד מביא שעירה (וכשבה) ובשגגת שאר מצות (הל' א) ב"ד מביאים פר ויחיד כשבה או שעירה וזה שנאמר והקריבו הקהל נחלקו בו ר' יהודה ור' מאיר ר' יהודה סבר כל קהל וקהל ור"מ סבר קהל קהל שהורה בלבד והוא ב"ד הגדול לפי שאמר קהל ישראל כו' ורבי שמעון אומר כל קהל וקהל ב"ד הגדול גם כן מצטרף למנין השבטים שחטאו לפי שכל שבט יקרא קהל כמו שנאמר ויעמוד יהושפט בקהל יהודה ושבעה שבטים הם רוב המנין של שבטים כמו שבארנו בהקדמה :

ואמרו או רובן ר"ל רוב מנין אנשי ישראל ואע"פ שזה הרוב ממעוט מנין השבטים לא מרובן וכבר ידעת דעת ר' יהודה שאומר כל קהל וקהל ולא יחייב לב"ד הגדול כלום שיש קרבנות הרבה יביאו אותן שלא חטאו ע"י

חוטאים. וכמו כן לדעת ר' יהודה שבט אחד שעשה בהוראת ב"ד הגדול שאר שבטים מביאין על ידו כשהיה רוב קהל ולפיכך אומר בכאן ושאר שבטים פטורין לפי שהיה אותו השבט עושה בהוראת עצמו ור"ש אומר כמו שכשעשו כל הקהל יקרבו ב"ד הגדול על ידיהם כמו כן כשעשו רוב הקהל יקרבו ב"ד עמהן על כל פנים הקרבן הראוי לב"ד לפי שהם אותם שהורו ואין דעתו שיביא מי שלא חטא בשום פנים ויראה שאף על פי שלא בא בזה מקרא שכשיהיה השבט ההוא רוב הקהל שעשו בהוראת ב"ד הגדול שבית דין הגדול לבדם מביאין פר בלבד ובע"כ פר ושעיר. והלכה כר' יהודה במה שאמר כל קהל וקהל מביא אותן הקרבנות נקראין פר העלם ושעירי ע"כ והלכה כחכמים: ואמנם הדמים שלוקחים בהם אלה הפרים והשעירים אמרו פר העלם דבר ושעירי ע"כ מתחלה גובין להן ואינן באין מתרומת הלשכה ואלה הפרים והשעירים כולם הם נשרפים כמו שנבאר בחמישי מזבחים:

פרק א - משנה ה

(ראה הפירוש למשנה ד')

ב

פרק

פרק ב - משנה א

הורה כהן משיח לעצמו שוגג וכו': אמר בפרשת ויקרא אם הכהן המשיח יחטא וגו' והקריב על חטאתו אשר חטא פר בן בקר לחטאת וזה הפר הוא שנקרא פר הבא על כל מצות ואמרו לאשמת העם דבר על שגגת המעשה כמו שקדם לנו שהוא צריך שיורו בשגגה ויהיו עושים בשגגה על פיהם כמו כן המשיח לא יביא אלא על העלם דבר עם שגגת המעשה והוא עצמו שיעשה בשגגה על הוראתו שהורה לעצמו בשגגה וכבר נתבאר בהוראת ב"ד לציבור כי אם היה ב"ד בשני הפנים פטור כמו כן יהיה הוא בכמו

אלה שני העניינים פטור מן הקרבן כי המזיד אינו חייב קרבן ומתנאי זה הכהן המשיח שיהיה חכם מופלא ויורה בפני עצמו ואז חייב כפרה בפני עצמו אבל כשהוא אינו מופלא או שנשתתף עם ב"ד בהוראה ועשה בכלל העושין כשהוא סומך על הוראתו עם הוראת ב"ד הרי הוא כמו איש אחד מב"ד שסומך על הוראת העדה אשר הוא ממנה ודינו כדין איש אחד משאר העם אם היו העושין רוב הקהל הוא יתכפר לו עם הציבור ואם היו מיעוט הוא אחד מהם: לבטל מקצת ולקיים מקצת כפי מה שהתנה בב"ד וג"כ צריך העלם דבר עם שגגת המעשה ואינו חייב אשם תלוי כשהוא מסתפק ולא נודע לו כגון ב"ד עם הציבור ועוד יתבאר זה:

פרק ב - משנה ב

הורה בפני עצמו וכו': היה עולה על הדעת שכהן גדול אפילו עשה בהוראת ב"ד לא יתכפר לו עם הציבור הואיל ואינו מתכפר עמהם בצום כפור אלא בקרבן מיוחד לו בפני עצמו כמו שבאר במקרא פר החטאת אשר לו והודיענו בכאן שמתכפר לו עם הציבור כשנשתתף עמהם בשגגה כמו שאמר יתעלה על חטאתו אשר חטא ר"ל שיהיה חטאו מיוחד לו לבדו אותה שעה יביא קרבן בפני עצמו אבל כשנשתתף עם הציבור לא ולמדנו ע"כ משאר מצות לפי שנאמר בשאר מצות ונעלם דבר מעיני הקהל ונאמר בע"כ והיה אם מעיני העדה כמו שלשם באמרו דבר ולא כל הגוף כן באמרו בע"כ ואיני צריך לבאר כי בכל מקום שאמרנו שאר מצות או כל המצות בענין זה באיזה מקום שבא כי אמנם נרצה לומר האחת ושליש מצות לא תעשה שחייבין על זדון כרת ועל שגגתן חטאת:

פרק ב - משנה ג

אין חייבין אלא על העלם דבר כו': אין חייבין אלא על העלם דבר עם שגגת המעשה וכן המשיח ולא בע"כ אין חייבין אלא על העלם דבר עם שגגת המעשה. כבר קדם שכהן משיח לעצמו כבית דין הגדול לציבור ושע"כ כשאר מצות: ושגגת המעשה הוא שיסמוך על אותה הוראה ויעשה כמוה ויהיה שוגג על פי הוראתו כמו שבארנו.

אין בית דין חייבין עד שיורו כו': כבר בארנו שזה שאמר בפי' שלח לך וכי תשגו ולא תעשו שהוא מדבר בשגגת ע"כ ואמר אחר כן תורה אחת יהיה

לכם לעושה בשגגה והנפש אשר תעשה ביד רמה הוקשה כל העושה בשגגה לשגגת ע"כ מה ע"כ דבר שחייבין על זדונו כרת ומצאנו שהכתוב חייב בשגגתו חטאת ואז חייב ב"ד כשהורו בה קרבן חטאת אף כל העושה בשגגה עד שישגה בדבר שחייבין על זדונו כרת ואז יתחייב על שגגתו חטאת ואם היה אותו הדבר שחייב היחיד על זדונו כרת ועל שגגתו חטאת ואז חייב ב"ד כשהורו או המשיח קרבן חטאת. והיוצא מדברינו שכל שחייבין על זדונו כרת יתחייב היחיד על שגגתו חטאת וחייבין ב"ד והמשיח על הוראה בו על התנאים שהקדמנו קרבן מלבד חמשה דברים והם פסח ומילה ומגדף ומטמא מקדש וקדשיו לפי שהפסח והמילה אע"פ שהם בכרת כי קרבן ה' לא הקריב במועדו חטאו ישא אבל אינו חייב על שגגתו חטאת לפי שהם מצות עשה ומצאנו הכתוב שחייב קרבן חטאת על מצות לא תעשה והוא שנאמר אחת מכל מצות ה' אשר לא תעשינה בשגגה וגו' וכן המגדף אין חייב בשגגתו חטאת כמו שנאמר לעושה בשגגה יצא מגדף שאין בו מעשה וכמו כן מטמא מקדש וקדשיו אינו בכלל באמרו אחת מכל מצות ה' לפי שהוא באר הקרבן לו בכתוב שהוא בעולה ויורד וידוע ששלשים ושש כריתות בתורה כמו שנתבאר מניניהם בראשון במסכת כריתות והן כולן כתובין בתורה ונשאר לנו מן הכריתות אחת ושלשים ואותן האחת ושלשים הן שחייבין בשגגתן חטאת קבועה כפי אלו החלוקים שנתבארו במסכת זו. הנה התברר שהיחיד לא יביא חטאת קבועה אלא על אחת מאלה בין שהיה אותו היחיד הדיוט או כ"ג או נשיא אמנם שגגת ציבור שהיא אינה כשאר מצות גם כן אלא באחת מאלה למדנו משגגתה דעבודת כוכבים כמו שבארנו באמרם אתיא מעיני מעיני :

פרק ב - משנה ד

אין חייבין על עשה ועל לא תעשה כו' : העיקר בידינו כי כל שחייבין על זדונו כרת ועל שגגתו חטאת חייבין על לא הודע שלו אשם תלוי והראיה על זה ממה שנאמר ואם נפש אחת תחטא בשגגה מעם הארץ בעשותה אחת ממצות ה' וכבר בארנו בהלכה שלפני זאת שהמצוה שרמז עליהם בכאן הם שחייבין על זדונו כרת וחייבין על שגגתו חטאת קבועה ואמר באשם תלוי ואם נפש אחת תחטא בשגגה בעשותה אחת מכל מצות ה' אשר לא תעשינה ולא ידע ואשם וזהו אשם תלוי והדברים שדבר בהם בקרבן עולה ויורד ולא חייב בהם חטאת קבועה היא שמיעת הקול וביטוי שפתים וטומאת מקדש וקדשיו והוא שנאמר ונפש כי תחטא ושמעה קול אלה עד סוף הפרשה ובשביל אלה העיקרים אין חייב אשם תלוי בלא הודע של מקדש וקדשיו ואין חייבין ב"ד פר העלם כשהורו וטעו בטומאת מקדש וקדשיו לפי שהורו בדבר שחייבין על זדונו כרת אבל אין חייבין על שגגתו חטאת רוצה לומר חטאת קבועה כמו שאר מצות כמו שנתבאר

למעלה ואמנם חייב על שגגתו קרבן עולה ויורד ועשה שבמקדש הוא שיתטמא בתוך המקדש שנצוה אליו שיצא ומצותינו לו לצאת היא מצות עשה שיצא אבל ראוי לו לצאת בדרך קצרה כמו שנתבאר בשני משבועות ואם יצא בארוכה שיאריך בעכוּבו במקדש הוא חייב כרת. ולא תעשה שבנדה הוא שלא יבא על הנדה: ועשה שבנדה הוא כשנתטמא בעוד שהוא בא עליה שנצוה אותו שיתפרש ממנה כמו שצונו לאחר שיצא מן המקדש וזו היא מצות עשה כשנאמר לו פרוש ממנה אבל יתחייב בזה מה שאומר לך וזה כי אם נבדל ממנה כשפרסה נדה מיד והוא בקשיו הוא חייב כרת אם היה מזיד או חטאת אם היה שוגג לפי שהנאה לו ביציאתו כביאתו וכאילו בא על הנדה אבל ראוי לו שיעמוד על ענינו ויבטל מתנועות ונועץ צפרניו בקרקע עד שתנוח תאוותו ואם הוציא שכבת זרע אין בכך כלום שהוצאת שכבת זרע בעריות לענין העונשין אין מוסיף איסורא ולא גורע כמו שבארנו בשביעי מסנהדרין וכשיסיר הקושי אז ראוי לפרוש ממנה ואז נאמר לו פרוש ומבואר הוא שעשה זה שבמקדש ועשה שבנדה אינו מצות עשה גרידא אבל הוא מצוה מדרך הקבלה כמו שנצוה עליו למי שיש עליו בגד שעטנו פשוט זה הבגד שזה הצווי סבתו מצוה לא תעשה ואין ספק שהנדה בכרת ושגגתה בחטאת קבועה ולפיכך חייבין כשהורו על עשה ועל לא תעשה שבה בשגגה אמנם הוראתם בלא תעשה שבה הוא מבואר כמו שזכרנו בפ' ראשון כי הנדה והזבה גמורה ושומרת יום כנגד יום שנקראת זבה קטנה והיולדת ביאת כולן שוה באיסור ומשום הכי יתחייב הכרת על ביאת כל אחת אבל נשתנו דיניהם בטומאה ובטהרה בלבד ואמנם הוראתם בעשה שבה כגון שיאמרו ראוי לו לפרוש קודם שתנוח תאוותו ויתירו זה הם חייבים פר העלם כשישלמו התנאים לפי שהורו בדבר שחייבין על זדונו כרת ועל שגגתו חטאת אבל כשאמרו שהטמא מותר לו להכנס במקום פלוני מן העזרה וזו היא הוראה בלא תעשה שבמקדש או שאמרו כי מי שנטמא בעזרה מותר לו שיצא בדרך ארוכה ואינו חייב שיכוון דרך קצרה וזו היא הוראה בעשה שבמקדש ואינם חייבים בזה פר העלם ואע"פ שהתירו בדבר שחייבין על זדונו כרת הואיל ואין חייבין על שגגתו חטאת קבועה. והתבונן באלה העיקרים כולם ודע אותם כי הם גדולי התועלת במסכתא זו ובכל הבא אחריה בסדר

פרק ב - משנה ה

אין חייבין על שמיעת קול וכו': אומר שב"ד וכהן משיח אינן חייבין כשהורו בשום דבר מאלה וכבר קדם הטעם הזה ור' יוסי הגלילי אומר שהנשיא ג"כ פטור בדברים אלו ואינו חייב על דבר מהם קרבן לעולה ואפי' שגג בהן מאין הוראה וכן כ"ג לשיטת ר' יוסי פטור על אלה העונות

מן הקרבן בלבד כשמתעסק בהן לפי שנאמר באלה החטאים ואם לא תגיע ידו ואם לא תשיג ידו מי שבאין לידי עניות יצאו כ"ג ונשיא שאינם באים לידי עניות לפי שמתנאיהם העושר ורבי עקיבא אומר נשיא חייב לפי שנאמר וכפר עליו הכהן מחטאתו ואמר עוד בסוף פרשה זו שחייב עליו קרבן על שמיעת הקול ובטוי שפתים וטומאת מקדש וקדשיו וכפר עליו הכהן מחטאתו אמנם כהן גדול אינו חייב בקרבנות (אלא) [אלו] לדעת ר' עקיבא לפי שנאמר זה קרבן אהרן ובניו וגו' וקבלנו בפירוש זה זו באה חובה כלומר חביתי כהן גדול ואין אחרת באה חובה ומצאנו שחייב באלו החטאות אם לא תשיג ידו עשירית האיפה סולת וכהן גדול מן הנמנע אצלו להקריב מנחת חובה זולתי החביתין ומצד שנמנע ממנו עשירית האיפה נמנעו ג"כ שתי תורים וכשבה או שעירה לפי שנאמר בסוף הפרשה באחת מאלה כל שאין מתכפר באחת אין מתכפר באלה רצוני לומר שאין חייב בזה הקרבן אלא מה שיתכן בו שיקדים איזה נזדמן מן השלשה מינים בהמה או עוף או מנחה לפי הענין ואין הלכה כר"ע אלא כ"ג ונשיא חייבין קרבן עולה ויורד על שמיעת קול ועל בטוי שפתים ועל טומאת מקדש וקדשיו כמו שיתבאר אחרי כן:

פרק ב - משנה ו

כל המצוה שבתורה וכו': כל זה מבואר והם מקראות התורה וכבר קדם ביאורם:

פרק ב - משנה ז

אשם תלוי והיחיד והנשיא וכו': אומר שהעונות שחייבין על זדון כרת ועל שגגתן חטאת קבועה כשנסתפק הנשיא או היחיד באחת מהן אם עשאה חייב אשם תלוי כמו שנתבאר בכריתות אמנם כהן משיח וב"ד אין חייבין אשם תלוי לעולם על הספק בהוראה אבל חייבין קרבן חטאת כשיתברר החטאת כמו שנאמר ונודעה החטאת וכבר קדמו עקרי זה: ואשם ודאי יתחייב על ה' דברים אפשר שיעשה היחיד בין שהוא הדיוט או נשיא או משיח ואין להוראת ב"ד בהן שום ענין ואי אפשר אשם על הוראה כמו שקדם ואותן האשמות הן אשם מעילות אשם גזילות אשם נזיר אשם מצורע אשם שפחה חרופה: ואמרו בכאן שהמשיח חייב על שמיעת הקול ובטוי שפתים וטומאת מקדש וקדשיו ואין חולק על דבריו

במה שקדם בענין המשיח וב"ד שהן אינן חייבין על שמיעת הקול ועל בטוי שפתים לפי שלשם אמרנו אינו חייב פר הבא על כל המצות כשהורה לעצמו על התנאים שקדמו לפי שאין אלו מן המצות שיש בהן אותן הדינין אבל הוא חייב בקרבן הנזכר בהן כשעבר על אחת מהם: וטעם מאמר רבי שמעון זה שנאמר ואיש אשר יטמא ולא יתחטא ונכרתה הנפש ההיא מתוך הקהל מי שחטאו שוה לקהל יצא זה שאין חטאו שוה לקהל לפי שאינו חייב פר על שגגת מעשה בלבד כמו כל הקהל אלא עד שתהא שם הוראה בהעלם דבר כמו שקדם ורבי אליעזר סבר שנשיא ששגג בטומאת מקדש וקדשיו מביא שעיר כמו שהוא מביא כשחטא בדבר שזדונו כרת ועל שגגתו חטאת כמו שנתבאר כיון שטומאת מקדש וקדשיו בכרת. ואין הלכה כר' אליעזר ולא כר"ש:

ג

פרק

פרק ג - משנה א

כהן משיח שחטא ואחר כך עבר וכו': שעיר אמרה תורה בנשיא אשר נשיא יחטא או הודע אליו חטאתו והביא את קרבנו שעיר עזים ואמרו על חטאתו אשר חטא מורה שמביא חטאתו הראויה לו והוא נשיא אף על פי שירד מגדולתו בעת הקרבן הואיל שהיה בשעת חטאו נשיא:

פרק ג - משנה ב

כהן משיח שעבר ממשיחתו וכו': כהן גדול אם עבר במום או זקן וכיוצא בהם הוא עומד בקדושתו לפי ששמן המשחה שנמשח בו אינו מבטל מעשיהו ואין הפרש בינו ובין כהן גדול המשמש בכל הדברים זולתי בעבודה בלבד ומה שהוא תלוי בה ר"ל פר יוה"כ ועשירית האיפה שמקריב בכל יום כמו שנתבאר אבל הנשיא אין לו גדולה אלא כשמצותו

פרק ג - משנה ג

חטאו עד שלא נתמנו ואחר כך נתמנו וכו': אמר הכתוב אשר נשיא יחטא [שחטא] והוא נשיא ואמר אם הכהן המשיח יחטא שחטא והוא משיח ונשאר עלינו לבאר קרבן נשיא ואע"פ שהוא מתבאר ממה שקדם אבל אוסיף ביאור עד שלא ישאר בו ספק וזה כי הנשיא כשעשה בהוראת ב"ד עם הציבור הוא מתכפר לו עם הציבור אבל אם שגג בעצמו באחת המצות שההדיוט חייב על שגגתו חטאת כשבה או שעירה הוא חייב שעיר חטאת ובזה בלבד הוא מופרש משאר העם והוא אינו צריך הוראה לעצמו כגון כהן משיח אלא על שגגת מעשה בלבד יתחייב שעיר כשהוא עושה בשגגה:

פרק ג - משנה ד

ואיזה הוא המשיח המשוח בשמן וכו': מרובה בגדים הוא שלא נמשח בשמן המשחה אבל לבש שמנה בגדים ובלבשו אותם נתרבה על שאר הכהנים לפי שהוא ג"כ (מצווה) [מינוי] כמו שבאר ואמר ומלא את ידו ללבוש את הבגדים וכן היו כהני בית שני שנעדר בו שמן המשחה וכבר זכרנו זה פעמים: ועשירית האיפה הוא שאמר הכתוב זה קרבן אהרן ובניו והוא נקרא חביתי כ"ג לפי שנעשה על מחבת ומה שמבואר שיעבור כ"ג ממשחותו הוא שאירע בו מום או שימנוהו לעבודת יה"כ שמא יארע פסול בכהן גדול ביה"כ ויעבוד אחר יום הכפורים כמו שקדם ביאורו במקומו:

פרק ג - משנה ה

כהן גדול פורס מלמטה וכו': פורס מלמטה הוא שיקרע כנף בגדו סמוך לרגליו כשמת לו מת שהוא חייב עליו לקרוע וההדיוט מלמעלה בעליון

הבגד כשאר העם כמו שנתבאר בדיני הקריעות במסכת מועד קטן וכבר בארנו פעמים שאנינות דאורייתא הוא ביום המיתה בלבד כלומר כשמת מת לאדם מי שהוא חייב עליו אבילות הוא נקרא אונן באותו היום והוא אנינות דאורייתא ואם שהה המת שלא נקבר הוא נשאר אונן מדרבנן וזהו שאמרו יום מיתה דאורייתא יום קבורה דרבנן ואם היה יום מיתה ויום קבורה יום אחד בעצמו הוא באותו היום אונן מדאורייתא ובלילה אונן מדרבנן לפי שיום קבורה תופס לילו מדרבנן וזהו ענין אמרם אנינות לילה מדרבנן ואפילו יום מיתה וזה הוא המתבאר מדבריהם מצאנו שאמר יום מות נדב ואביו והוא אונן ואכלתי חטאת היום הייטב בעיני ה' הנה כי הוא לא ראה עבירה לעצמו זולתי אכילתה כשהוא אונן לא הקרבתה והוא בלבד שהוא כ"ג יש בו זה הדין אבל בניו לא מקריבין ולא אוכלין :

פרק ג - משנה ו

כל התדיר מחבירו קודם וכו' : אמר הכתוב מלבד עולת הבקר אשר לעולת התמיד רצונו לומר שעולת התמיד קודמת ולמדנו מזה כל התדיר מחבירו קודם את חבירו ונאמר גם כן וקדשתו כי את לחם אלהיך הוא מקריב וגוי' ולמדנו מפי הקבלה לכל דבר שבקדושה לפתוח ראשון ולברך ראשון וליטול מנה יפה ראשון וידענו שהגדול בקדושה קודם ולפי שכ"ג הוא שיכפר על עצמו ואחר כך יכפר על זולתו והוא אמרם דין הוא שיקדים המכפר למתכפר כמו שצוה יתברך בצום כפור וכן פר העלם קודם לפר ע"כ כמו שקדם ומעיקרנו כל החטאות קודמות לכל עולות הבאות עמה אפילו חטאת העוף קודמת לעולת הבהמה כמו שנאמר אשר לחטאת ראשונה ופר ע"כ קודם לשעיר ע"כ ואע"פ שזה השעיר חטאת לפי שבאה הקבלה לאחרו בפ"י ושעיר ע"כ לשעיר נשיא לפי שהנשיא יחיד ושעיר נשיא לשעירת יחיד ושעירת יחיד לכבשת יחיד כמו שקדם והכבשה בשאר מצות

פרק ג - משנה ז

האיש קודם לאשה וכו' : כבר ידעת שהמצות כולם חייבין בהן הזכרים והנקבות בקצתם כמו שנתבאר בקידושין והוא מקודש ממנה ולפיכך קודם להחיות ואמרו שניהם לקלקלה ר"ל שאם היו שניהם בשביה

ושניהם מבקשים אותן לביאה פודין האיש קודם האשה לפי שהאיש אין דרכו בכך יבקשו ממנו דבר שאינו טבע לו:

פרק ג - משנה ח

כהן קודם ללוי וכו': דע שאמרו רז"ל החכם קודם למלך ומלך לכהן גדול וכ"ג לנביא וזה יש בו תנאים הרבה וזה שטעם קדימת חכם למלך אינו אלא באמונה בלבד לפי שהחכם תועלתו לאומה גדולה מאד אבל במעשה אין להקדים על כבוד המלך שום דבר ואף על פי שהוא ע"ה שנאמר שום תשים עליך מלך וכמו כן כ"ג קודם לנביא כשהוא שוה לו בחכמה אבל כשיש יתרון בחכמה החכם קודם וסדר קדימת האנשים במעלות כשהן שוין בחכמה ובמעשים כמו שאומר לך משוח בשמן המשחה קודם למרובה בגדים ומרובה בגדים קודם למשוח שעבר מחמת קריו ומשוח שעבר מחמת קריו קודם למשוח מומו ומומו קודם למשוח מלחמה ומשוח מלחמה לסגן וסגן לאמרכל ואמרכל לגזבר וגזבר לראש משמר וראש משמר לראש בית אב וראש בית אב [קודם] לכהן הדיוט וכהן הדיוט ללוי ולוי לישראל וישראל [קודם] לחלל לפי שבת חלל פסולה לכהונה ובת ישראל כשרה לכהונה כמו שנתבאר בקידושין וחלל קודם לשתוקי ושתוקי לאסופי ואסופי לממזר לפי שהממזר ודאי והאחרים ספק וממזר קודם לנתין לפי שהממזר מזרע ישראל מטפה כשרה ונתין קודם לגר לפי שהנתין גדל עם ישראל בקדושה מה שלא עשה כן הגר וגר שמותר לבא בקהל לאלתר קודם למצרי ואדומי ומצרי ואדומי קודמים לעמוני ומואבי ועמוני ומואבי קודמים לעבד משוחרר לפי שעבד משוחרר ארור ר"ל ממה שכתוב בתורה ארור כנען ואמרו בכ"ג ע"ה כמו שבארנו בראשון ממסכת כפורים כשכ"ג מעט בחכמה והממזר יותר גדול בחכמה שהממזר באשר הוא גדול ממנו בחכמה קודם לכ"ג ע"ה לפי שנאמר [משלי ג] יקרה היא מפנינים יקרה היא מכ"ג שמשמש לפני ולפנים: 9

סליק פירוש המשניות להרמב"ם ז"ל ממסכת הוריות

[*] כ"ה במשניות דפוס נאפולי שנדפס לראשונה בשנת רנ"ב וכ"ה במשניות ד"ו משנת ש"ו.]

נשלם פי' משניות מסדר נזיקין שחבר מרנא ורבנא רבינו 44משה55 בר הרב הגדול רבינו 44מיימון55 זכר צדיק וקדוש לברכה והעתקתיה מלשון הגרי אל הלשון הקדש אני 44שלמה55 בר 44יוסי55 נ"ע בן 44יעקב55 וסיימתי העתקה בשלשה ימים לירח כסליו שנת חמשת אלפים ושמונה

וחמשים לבריאת עולם במדינת סרקסטי"ה י"א ממלכות ארגון תהלות
ותושבחות לאל אלהי הרוחות אשר שת חכמה בטוחות ולמד דעת
לישראל ארחות להפוך ללעגי לשון שפה ברורה ודברי צחות כן יזכנו
לחזות בימינו נעימות ולשבוע מזיו פניו שובע שמחות ויתקיים בימינו
ובין כל ישראל חברים מקרא שכתוב כי אז אהפוך אל עמים שפה ברורה
לקרא כולם בשם ה' לעבדו שכם אחד. אמן ואמן: